TE-palvelut
tjänster | services

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 20.10.2021 klo 11:30
VNS 6/2021
Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista

Sirpa Lukkala
palvelujohtaja
Uudenmaan TE-toimisto

Yleistä

- Uudenmaan TE-toimisto pitää selonteon keskeisiä ehdotuksia yleisesti kannatettavina.
- Selonteon tavoitteet,
  - maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen sekä
  - kotoutumisen nopeuttaminen,
- ovat erityisen kannatettavia.
- Työelämän **monimuotoisuuden hyväksyvyyttä** tulee parantaa, jotta työn perässä maahan muuttaneiden työssä pysyminen ja viihtyvyys kasvavat.

TE-palvelut | tjänster | services

Työperäinen maahanmuutto

- Työperäisen maahanmuuton näkökulmasta Uudenmaan TE-toimisto näkee kotoutumisen ja asettautumisen palveluiden **kokonaisvaltaisen kehittämisen** äärimmäisen tärkeänä.
- Osaavan työvoiman saatavuus on merkittävä kasvun este ja osaajapula on kiihtyvä ja globaali.
- Uudenmaan TE-toimisto näkee hyvänä työperäisen maahanmuuton osalta jo tehdyt poikkihallinnolliset ja pitkäjänteiset ylätason suunnitelmat.
- On ensisijaisen tärkeää, että **maahanmuuttokokemus** halutaan saada maailman parhaaksi. Tämä edellyttää kokonaisvaltaisen **maahanmuuttoprosessin sujuvuutta** houkuttelusta asettautumiseen ja kotoutumiseen.
- Oleskelulupajärjestelmän on oltava tehokas ja nopea, jotta työvoima myös Euroopan ulkopuolelta pääsee nopeasti maahan

TE-palvelut | tjänster | services

Työperäinen maahanmuutto

- Tarvitaan **sekä työntekijän että koko perheen asettautumisen ja kotoutumisen tuki** sujuvaksi prosessiksi houkuttelusta kotoutumiseen ja perheen kaikinpuolisen viihtyvyyden varmistamiseksi;
  - päiväkodit, koulut ja puolison työllistyminen edellyttävät neuvonnasta lähtien helposti löydettäviä, selkeitä, tehokkaita ja toimivia palveluprosesseja.
- On varmistettava **riittävät resurssit** eri palvelujen tuottamisessa
- On kehitettävä **digitaalisia palveluita** asiakaslähtöisiksi palveluprosesseja tehokkaasti palveleviksi ja käyttäjäystävällisiksi.

Kotoutumisohjelma

- Uudenmaan TE-toimisto pitää kotoutumisohjelman tavoitteita ja keinoja yleisesti ottaen kannatettavina.
- Erityisen kannatettavaa on **voimakas panostus kotoutumisen tukemiseen heti alkuvaiheessa**.
- Hyvää on myös se, että tavoitteena on työllisyyden, kielitaidon ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemuksen tukeminen.
- Erityisen kannatettavana Uudenmaan TE-toimisto pitää myös sitä, että **korostetaan kotoutumisen tarve- ja työelämälähtöisyyttä**, sillä työn kautta integroituminen yhteiskuntaan tapahtuu parhaiten.

TE-palvelut | tjänster | services

Kotoutumisohjelma

- Uudenmaan TE-toimisto pitää tärkeänä, että kotoutumisohjelman **yksilöllisiä tavoitteita tarkastellaan yksilökohtaisesti** henkilön lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.
- Jotta kotoutumisohjelman tavoitteet toteutuvat, tulee ohjelman **resursointiin** kiinnittää erityistä huomiota.
- Kotoutumisen parissa toimivilla on oltava riittävästi aikaa yksilölliseen kohtaamiseen, työnvälittämiseen, osaamisen ja tarpeiden kartoittamiseen ja tarvittavaan palveluohjaukseen.

TE-palvelut | tjänster | services

Jatkuvuus ja pysyvyys työvoimapalveluissa

- Tällä hetkellä työllisyyden kuntakokeilut ja kuntakokeilulainsäädäntö asettavat haasteita jatkuvuudelle.
- Suomeen muuttaneen maahanmuuttajan työllistymiseen tähtäävä **palveluprosessi käynnistyy TE-toimistossa, jos henkilö ei ole saanut vielä kotikuntamerkintää.**
- Siinä vaiheessa, kun henkilö saa kotikuntamerkinnän, TE-toimisto tarkastaa, kuuluuko kotikunta työllisyyden kuntakokeiluihin. Jos kuuluu ja henkilö täyttää työllisyyden kuntakokeilun kriteerit, henkilön asiakkuus TE-toimistossa päättyy ja **asiakkuus siirtyy kuntakokeiluun**, jossa työllistymiseen tähtäävä palveluprosessi jatkuu uuden virkailijan kanssa.
- **Menettely on monelle maahan muuttaneelle sekava.**
- Menettelytapa tulee tällä hetkellä kuntakokeilulaista, joten tämä **lain kohta tulee ratkaista viimeistään TE2024-valmistelun yhteydessä** ja löytää malli, jolla työllistyminen käynnistetään niissä tapauksissa, joissa asiakkaalla ei ole kotikuntaa.

TE-palvelut | tjänster | services

Kotoutumiskoulutukset ja ammatinvalinnan ohjaus

- Työllisyyspalvelujen siirtyessä kuntiin tulee kiinnittää erityistä huomiota **kotoutumiskoulutuksen saatavuuteen**.
- **Keskitetty koulutusten koordinoinnin malli** on käytännössä välttämättömyys palvelun ripeälle saatavuudelle ja palveluvolyymin ohjautumiseen kysynnän mukaisesti myös TE2024-uudistuksessa.
- Uudenmaan TE-toimisto pitää erittäin tärkeänä **maahanmuuttajien ammatinvalinnan ohjaukseen erikoistuneiden psykologipalvelujen riittävää resursointia.** Palvelutilanteet ovat usein pidempiä johtuen mm tulkkauksen tarpeesta, jos yhteistä kieltä ei löydy.
- Kotoutumiskoulutuksen kannalta oleellisimpana Uudenmaan TE-toimisto pitää sitä, mitä **koulutusten polkujen nivelvaiheissa** sekä kotoutumiskoulutuksen päättyessä tapahtuu.
- Ruotsin mallin mukainen toimintamalli “Snabbspåret”, jossa lienee elementtejä myös **oppisopimuskoulutuksesta**, on kannatettava kokeilu.

TE-palvelut | tjänster | services

Kielitaitokoulutukset

- Uudenmaan TE-toimisto pitää **kielikoulutuksen yhdistämistä tarpeen mukaan kaikkeen maahanmuuttajien koulutukseen tärkeänä.**
- **Englanninkielisen ammatillisen koulutuksen määrää erityisesti työvoimapula-aloilla tulisi lisätä.**
- Jotta voidaan edistää maahan muuttaneiden kielitaitoa, tarvitaan Suomessa riittävästi S2-opettajia, joten näiden **koulutuspaikkoja ja erikoistumisopintoja tulisi lisätä yliopistoihin.**
- Ammatillisen koulutuksen **opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen lisäämistä** Uudenmaan TE-toimisto pitää kannatettavana, jotta maahanmuuttajataustaiset opiskelijat pysyvät aloitusryhmänsä mukana.
- Korkeakouluille on valmisteltu yhteinen **kansainvälistymisen palvelulupaus**, joten samanlainen tulisi luoda myös ammatilliselle koulutukselle.
- **Työpaikkasuomi-koulutuksien** osalta on Uudenmaan TE-toimistossa vastikään aloitettu toteutukset, ja kysyntä yrityksissä on ollut heti alusta lähtien vilkasta tälle koulutukselle.

TE-palvelut | tjänster | services

Lopuksi

- Uudenmaan TE-toimisto pitää **maahanmuuttajien yrittäjyyden** tukemista kaikin mahdollisin keinoin kannatettavana.
- **Maahanmuuttajanaisten** kannustaminen yrittäjiksi on kannatettavaa, sillä vaikka sote-alalla on huutava työvoimapula, eivät kaikki maahanmuuttajataustaiset naiset kuitenkaan ole halukkaita tälle alalle, vaan tarvitaan vaihtoehtoja.
- **SIB-toimintamalli** (tulosperusteiset rahoitussopimukset) on kannatettava, sillä sen tulokset puhuvat puolestaan. **Yksityisten toimijoiden huomioiminen innovatiivisten toimintamallien kehittämisessä** on Uudenmaan TE-toimiston mielestä kaikin puolin kannatettava mahdollisuus.
- **Anonyymirekrytoinnin käyttöönotto** kaikissa valtion rekrytoinneissa olisi yksi askel työelämän monimuotoisuuden lisäämiseksi.

TE-palvelut | tjänster | services